

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK BÖLÜMÜ

Psikoloji
RPD 101

Not II

Uz. Gizem ÖNERİ UZUN

Psikolojide Ekoller & Yaklaşımlar

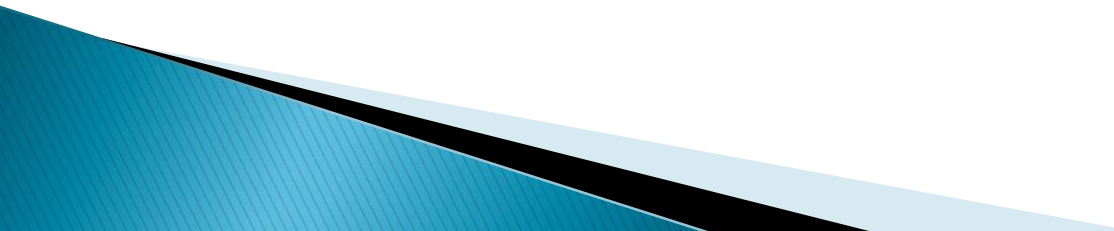
*1879'da Alman psikolog Wilhelm Wundt tarafından kurulan psikoloji laboratuvarı ile psikoloji, deneysel bilim dalı olma ünvanını kazanmıştır.

*Psikoloji, felsefeden ayrılıp bağımsız bir bilim dalı haline geldikten sonra bazı filozofların Düşünce biçimlerinin etkisinde kalmıştır.

*Ekoller genellikle tek yanlı görüşlerdir.

Wilhelm Wundt

- 1.Yapısalcılık (Structionalism)
  - 2.İşlevselcilik (Functionalism)
  - 3.Davranışçılık (Behaviorism)
  - 4.Psikoanalitik Psikoloji (Psychodynamic)
  - 5.Bütünlük Psikolojisi (Gestalt)
  - 6.İnsancıl Yaklaşım (Humanistic)
  - 7.Bilişsel Yaklaşım (Cognitive)
  - 8.Biyolojik Yaklaşım (Biologic)
-

1.Yapısalcılık

*Wundth & Titchner

*İlk çalışmalarında duyum ve imgeleri araştırmışlar, zihinsel yaşantıları incelemeye çalışmışlardır.

*Örnek aldıkları bilim dalı kimyadır.

*Wundth'a göre, psikolojinin amacı bilincin karmaşıklığını çözümleme ve zihni araştırmadır.

*Yapısalcıların araştırmalarında kullandıkları yöntem; içgözlemdir.

2.İşlevselcilik

*William James & John Dewey

*Bilincin ne olduğundan çok, ne için olduğu önemlidir.

*Asıl amaç, bilincin işlevini bilmektir.

*İşlevselcilik davranışı, çevreye uyum süreci olarak tanımlamıştır.

*İşlevselciliklerin araştırmalarında kullandıkları yöntem; içgözlemdir.

3.Davranışçılık

*J. Watson & İ. Pavlov & E. Thorndike & F. Skinner

*Psikolojinin bilim haline gelmesi gerektiğini savunur.

*Bir dalın bilim haline gelebilmesi için objektif ve bilimsel yöntemler kullanılmalıdır.

*İç gözlem yöntemi bilimselliğe uygun değildir.

*Burada, gözlenebilen çevresel davranışlar ve buna bağlı ortaya çıkan tepkiler bulunur.

*Davranışçıların araştırmalarında kullandıkları yöntem; Gözlemdir.

4.Psikoanalitik Yaklaşım

*19.Yüzyılın sonuna kadar Sigmund Freud'un öncülüğünde bir grup hekim, ruh hastalıklarını psikolojik yönden incelemeye başlamıştır.

*Freud, hastalıkların psikolojik yönlerini incelemeye çalışırken 'Bilinçaltı' kavramını ortaya çıkarmıştır.

*Psikolojik hastalıkların, kişinin çocukluk dönemine değindiğini, çocukların istek ve ihtiyaçlarını bastırıp açığa vurmadığını ve bu yüzden de bastırılmış duyguların bilinçaltına yüklendiğini ileri sürmüştür.

*Freud'a göre, içsel yaşantılar birbirinden farklı 3 düzeyde bulunur.

1.Tam Bilinç

2.Bilinç Öncesi

3.Bilinçaltı (Bilinçdışı)

*Psikanalizlerin araştırmalarında kullandıkları yöntem; Klinik yöntem ve gözlem yöntemleridir.

5.Bütünlük Psikolojisi

- *Max Wertheimer & Kurt Lewin & W. Kohler
- *Algı, bellek ve öğrenme konusunda incelemeler bulunur.
- *Görüşleri eğitim alanında kullanılmıştır.
- *Davranışlar bütündür, parçalara ayrılmaz.
- *Tek tek anlamı olmayan parçalar bir bütünlük kazanır.

- *Gestaltçıların araştırmalarında kullandıkları yöntem; içgözlem, deney ve gözlemdir.

6.İnsancıl Yaklaşım

*A. Maslow & C. Rogers

*Davranışı, bireyin iç dünyasıyla açıklamaya çalışır.

*Her insan ayrı bir dünya ve değerdir.

*Her insanın farklı duygu, düşünce, istek ve arzuları bulunur.

*Psikolojinin insanı tek tek ele alması gerektiğini savunur.

*Gestaltçıların araştırmalarında kullandıkları yöntem; içgözlem yöntemidir.

7.Bilişsel Yaklaşım

*J. Piaget

*Davranışları açıklamada bilişsel süreçlerin önemini vurgular.

*Psikolojinin konusu bilişsel süreçleri incelemek olmalıdır.

*Bilişselcilerin araştırmalarında kullandıkları yöntem; Deneysel yöntemdir.

8.Biyolojik Yaklaşım

*Adolf Meyer

*Davranışları hormonların çalışması, karmaşık sinirsel süreçler, kanın kimyasal yapısı, hormonlar,biyolojik faktörlerle açıklamaya çalışır.

*Biyolojik süreçler ile davranış arasındaki ilişkiyi inceler.

*Biyolojik yaklaşımçıların araştırmalarında kullandıkları yöntem; Deneysel yöntemdir.

*Bu sekiz ekol farklı görüşler savunmaktadır.

*Savunulan farklı görüşlerden herhangi bir tanesi kesin doğrudur diye bir düşünce olmamaktadır.

*Bu sekiz ekol birbirinden farklı görüşler olmasına rağmen, bir takım yönlerden de benzerlikler göstermektedirler.

*Aralarından bir ekolün doğru seçilmesi demek, herşeyiyle doğru olduğu anlamına gelmemektedir.

Psikolojide Kullanılan Araştırma Yöntemleri

*Bilimin amacı doğayı tanımak, onlarla ilgili olayları açıklamaktır.

*Bilimlerin kendi alanlarıyla ilgili bilgi toplamak için izledikleri sistemli bilgi edinme yoluna bilimsel yöntem denir.

*Bilimsel yöntemin temel aşamaları;

–Hipotez

–Deney

–Teori

–Yasa

*Bilimsel yöntemin dayandığı iki genel yöntem vardır:

–Tümdengelim

–Tümevarım

*Psikoloji biliminin temel amaçları Őunlardır:
Betimleme, Açıklama, Yordama, Kontrol.

*Betimleme: Birbiriyle iliŐkili davranıŐların ve davranışları belirleyen koŐulların saptanmasına y6nelik araŐtırmalar yapmak ve “Ne” olduğunu anlamaya çalıŐma çabasıdır.

*Açıklama: Davranışları açıklayan genel ilkelerin ve kuramların oluŐturulmasını içerir. “Nasıl” ve “Neden” sorularına yanıt bulma çabasıdır.

*Yordama: Araştırmalardan elde edilen bulgulara ve/veya temel ilkeler ve kuramlara dayanarak, davranışları önceden tahmin etmeye yöneliktir. řu anda eldeki verilere dayanarak geleceği kestirme, öngörme çabasındadır.

*Kontrol: Davranışların istenen bir düzeye veya biçime getirilmesini içerir. Davranışların kontrolünde de araştırma bulgularına ve/veya temel ilke ve kuramlara dayanılır.

Psikolojide Kullanılan Araştırma Yöntemleri

- A. Betimsel Araştırma Teknikleri
- B. Deneysel Yöntemler
- C. İstatistiksel Yöntemler

A. Betimsel Araştırma Teknikleri

1. Doğal Gözlem:

- *En eski bilgi toplama tekniklerindedir.
- *İnsan davranışı doğal ortamında, araştırmacının herhangi bir müdahalesi olmaksızın gözlemlenir.
- *Bu gözlem türünde, araştırmacı koşulları etkilemeye veya değişkenleri kontrol etmeye çalışmaz. İnsanların doğal ortamlarında yaptıkları davranışların, onu etkileyen değişkenlerle ilişkisi içinde kapsamlı bir biçimde betimlenmesine yöneliktir.

2.Sistematik Gözlem:

- *İnsan davranışı, araştırmacının ilgilendiği belli bir konuda ve belirli koşullar altında gözlemlenir.
- *Davranışlar bir elemeden geğirilerek, sadece konuyla ilişkili davranışlar gözlemlenir.
- *Psikolojinin tüm dallarında sıklıkla kullanılır.
- *Sistematik gözlemde araştırmacı, görüşme ve gözlem çizelgeleri hazırlayabilir, soru kağıtları ve test gibi araçlardan yararlanabilir.

3.Testler:

*Testler, kişilik özellikleri, genel ve özel yetenekler, ilgi ve tutumlar, belli bir konudaki bilgi ya da belli davranış ve özellikleri ölçmek için kullanılan araçlardır.

*Testlerin geçerli ve güvenilir olması gereklidir.

4.Anket:

*Kişilerin belli konulardaki duygu, düşünce ve tutumlarını saptamak için hazırlanmış yazılı soru listeleridir. Ör: Memnuniyet anketi.

5.Vaka İncelemesi:

*Bireyin gemişı, ailesi ve çevresindeki kişilerle ilişkileri, sorunları gibi konularda bireyin kendisinden ve diğer kaynaklardan derinlemesine ve ayrıntılı bilgi toplama yöntemidir.

*Böylece, durumun analiz edilerek değerlendirilmesi amaçlanır.

B. Deneysel Yöntemler

*İncelenen olayla ilgili neden sonuç ilişkilerini saptamak üzere araştırmacının uygun koşullarda hazırladığı ve incelediği kişi ya da nesneyi yönlendirebildiği yöntem, deneysel yöntemdir.

Deneysel Yöntemin Aşamaları

Ön Hazırlık: Gözlemlerle ve yapılan ön araştırmalarla konuyu tanımak ve betimlemektir.

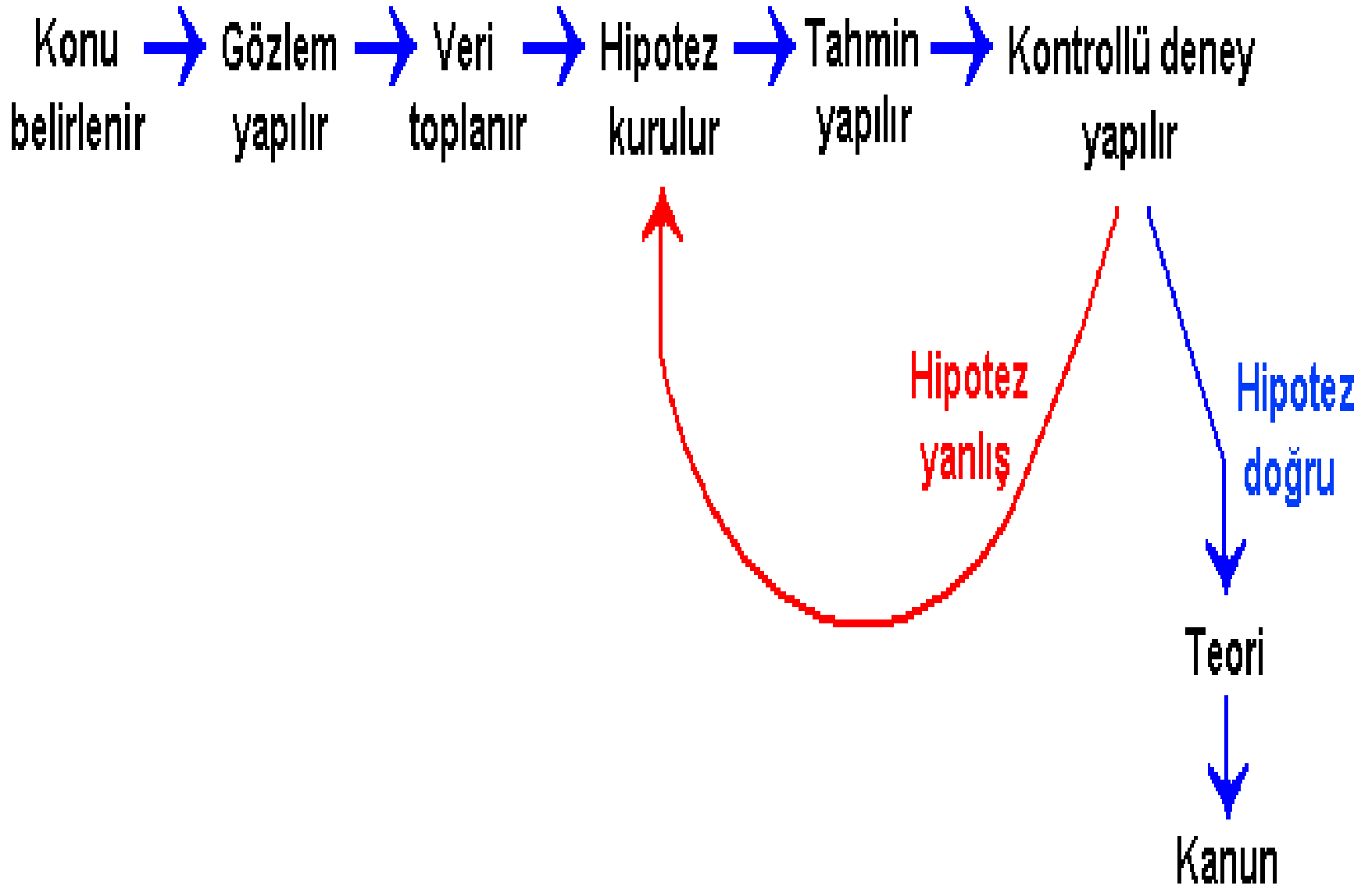
Varsayım (Hipotez): Gözlem ve ön araştırma sonuçlarına dayanarak oluşan yargıyı geçici bir iddia olarak ileri sürmektir.

Deney: Varsayımı kanıtlamak üzere sonucu etkileyen değişkenlerle sonuç arasındaki ilişkiyi saptamak üzere pratik uygulamalar yapmaktır.

Bağımsız Değişken : İncelediğimiz olayda sonucu etkileyen etken yani neden bağımsız değişkendir. (Etkileyen)

Bağımlı Değişken : Bağımsız değişkene bağlı olarak ortaya çıkan sonuç ise bağımlı değişkendir. (Etkilenen)

Ara Değişken : Bağımsız değişken dışında sonucu etkileyen faktörlerdir.

C. İstatistiksel Yöntemler

- *Tüm yöntemler kullanılırken çoğu zaman karşımıza sayısal sonuçlar çıkar. Ancak sayısal sonuçlar yalnız başına bir anlam taşımaz.
- *Elde edilen sayısal sonuçları değerlendirmek için kullanılan teknikler istatistiksel yöntemi oluşturur.
- *İstatistikler sayesinde psikolojinin sonuçları daha somut, açık, kısa açıklanır.

Korelasyon

*İki değişken arasındaki ilişki miktarına korelasyon denir.

*Neden-sonuç değil, ilişkiyi ifade eder.

*-1 ile +1 arasında değişen bir sayısal değerdir ve hesaplanmasında istatistiksel formüller uygulanır.

*Elde edilen değer +1'e yaklaştıkça, iki değişken arasında pozitif ve yüksek bir ilişki var demektir. -1'e yaklaştıkça, ilişki negatif ve yüksektir. Sıfıra yakın değerler ise, iki değişken arasında ilişkisizliği ifade eder (nötr bir ilişki).

*Korelasyon, (r)ile ifade edilir.